

BOEKEN VOOR VOGELVRIENDEN

Vogels in Overzeese Rijksdelen

Na de uitgave „De Vogels van de Ned. Antillen” door prof. dr. K. H. Voous, waarop wij in „Wiek en Sneb” jrg. 3 p. 39 de aandacht vestigden, verschenen als uitgaven van de Natuurwetenschappelijke Studiekring voor Suriname en de Ned. Antillen, twee systematische lijsten. Ten eerste: „List of the birds of Suriname” door Mr. Fr. Haverschmidt (Nr. 13, 1953, f 8.—). De lijst van vogels van Suriname, met opgaven van tijd en plaats waar zij werden waargenomen, wordt voorafgegaan door enkele hoofdstukken, die o.a. behandelen een historisch overzicht van de ornithologie in Suriname, toekomstmogelijkheden van de ornithologie aldaar, fauna-bescherming en een lijst van vindplaatsen met een bijbehorende overzichtskaart. Een werk waaraan in Suriname behoefte bestond. Het materiaal uit een aantal kollekties werd hierin vastgelegd en vele losse publikaties samengevat. Haverschmidt geeft een goede basis waarop kan worden voortgewerkt. In 1957 verscheen als publikatie nr. 14 (Vol. VII) van deze Studiekring, tevens nr. 29 van de „Studies on the Fauna of Curaçao and other Caribbean Islands”: „The birds of Aruba, Curaçao and Bonaire” door prof. dr. K. H. Voous, met 19 foto's en drie gekleurde platen van H. J. Slijper (f 12.—). Een historisch overzicht, beschrijving der eilanden, gegevens over de trek (o.a. over de verbinding voor de trekvogels uit Noord-Amerika naar het vasteland van Zuid-Amerika), zoögeographie (vergelijking met andere streken o.a. vaste land van Zuid-Amerika en Venezolaanse eilanden) gaan aan de systematische lijst, welke de hoofdschotel vormt, vooraf. Van de 137 soorten, hier waargenomen, zijn er niet minder dan 57 (41½ %) doortrekker of overwinteraar. Ongeveer 25 soorten zijn bij de wet beschermd en minstens evenveel soorten vragen zeer dringend om bescherming (indien het niet reeds te laat is). Hopenlijk is dit werk van prof. Voous aanleiding hiertoe. Als overdruk van de „Studies of the Fauna of Curaçao and other Caribbean Islands”, nr. 28 - Vol. VI - p. 1-82 (1955) verscheen „The birds of St. Martin, Saba and St. Eustatius” door prof. dr. H. H. Voous met 6 foto's en 1 gekleurde plaat van H. J. Slijper. De indeling van de hoofdstukken is ongeveer vergelijkbaar met die van het vorige werk. Van de 62 voorkomende vogelsoorten zijn er 25 doortrekkers en overwinteraars. Ruim een dozijn hiervan zijn wettelijk beschermd, terwijl van ongeveer 26 andere soorten een spoedige wettelijke bescherming van belang is. Hernieuwde belangstelling voor reeds beschermde vogels is hier ook zeker gewenst, zeker als het de *bruine pelikaan* betreft.

In Amerika verscheen „Birds and fish of the Netherlands Antilles” door Henry H. Collins (1956) met vele illustraties van H. J. Slijper en M. van Boordt. Een rijk geïllustreerd boekje. (Caribou Press, Bronxville, N.Y., U.S.A.).

In 1956 verschenen twee populaire boekjes van dr. L. D. Brongersma over „Dieren van Nieuw-Guinea”, bewerkt voor de scholen op Nieuw-Guinea door N. E. Bochove en C. J. de Witte. Uitgave J. B. Wolters, Groningen, f 3.75. In

hoofdstuk III (pp. 33-49) wordt een aantal vogels van Nieuw-Guinea behandeld.

In de uitgave van het ministerie van Overzeese Rijksdelen „Schakels” 1956 - NNG 24 schrijft dr. L. D. Brongersma over „Nederlands Nieuw-Guinea - De Dierenwereld” ook hierin worden de vogels van Nieuw-Guinea behandeld (pp. 10-18) foto's en tekeningen illustreren het boekje.

J. T.

Wildfowl Trust 1954/1956

Het achtste jaarverslag van Peter Scotts Wildfowl Trust bestrijkt ditmaal de periode van 1954—1956, dus twee jaar, waardoor men de ontstane achterstand in de publikaties hoopt in te halen. Dit als gewoonlijk voortreffelijk uitgegeven en rijk geïllustreerde rapport bevat vooral voor de vrienden van het waterwild veel nieuws. Vogelbeschermers zullen vooral geïnteresseerd zijn in het artikel over Wildfowl Conservation in North America since 1945, door Frank C. Bellrose en Thomas G. Scott. Maar ook de verslagen van de te Slimbridge en elders ontwikkelde activiteiten zijn uiterst boeiend. De prijs is, naar verhouding, laag.

K. Z.

The Eighth Annual Report of the Wildfowl Trust 1954-1956, ed. by Peter Scott and Hugh Boyd. Publ. for the Wildfowl Trust by Country Life Ltd., London, 1957. Prijs 10 sh.

Het Nederlandse wild

Van dit 179 bladz. tellende boekje zijn er zo goed als 132 gewijd aan vogels. Het omvat alle ganzen- (9) en eendensoorten (23), 4 soorten snippen, 3 hoenders, 2 „blauwe” duiven en verder het zgn. schadelijk wild: *zwarte kraai*, *bonte kraai*, *roek*, *kauw*, *ekster*, *gaai*. Voorts de voorwaardelijk onbeschermd vogels: *blauwe reiger*, *aalscholver*, *zilver-*, *kok-* en *grote mantelmeeuw* en *spreeuw*. Tenslotte ook de *meerkoet*, *goudplevier* en de geheel onbeschermd *huismus*.

Behalve dat van elke soort de veldkenmerken, kenmerken (op het water, in de lucht, te land en in „de zit”), kenmerken in de hand, het voorkomen en de volksnamen zijn vermeld, vinden we bij elke soort een afbeelding, waaronder vele bekende. De zoogdieren zijn op dezelfde wijze behandeld.

Een boekje, in het bijzonder voor de jagers, wier soortenkennis soms zeer beperkt is, zodat het zeker zijn nut zal hebben, al hadden we er graag wat meer over de beschermde soorten en de wenselijkheid (ook vanuit het standpunt van de jager) van bescherming in gelezen. Een rubriek als: „Welke vogel heb ik geschoten?” doet wat griezelig aan, als we bedenken, dat die reeds geschoten vogel ook een *kroon-*, *eider-* of *bergeend* zou kunnen zijn.

Een nuttig boekje, kort en krachtig en door de lage prijs binnen ieders bereik.

J. T.

Dr. C. Eykman en Mr. T. Lebrecht: Het Nederlandse Wild. Uitg. Kon. Ned. Jagersvereniging bij N.V. Uitg. Mij AE. E. Kluwer, Deventer. Prijs f 2.75.

The waterfowl of the world

Verheugend snel na de verschijning van het eerste deel, voornamelijk gewijd aan de zwanen, ganzen en *bergeenden*, is onlangs het tweede

deel verschenen van Jean Delacours voortreffelijke boek: *The Waterfowl of the World*, Behalve 24 platen met gekleurde afbeeldingen van alle in dit deel behandelde soorten (en van de meeste ook de donsjongen), bevat dit deel 29 verspreidingskaarten.

Hoewel vooral voor Nederland nogal kostbaar, is dit een standaardwerk dat vele vogelaars in ons aan waterwild zo rijke land zullen willen bezitten. Dit tweede deel behandelt voornamelijk de zweemenden van het geslacht *Anas*. Ook de *slobeend* deelt Delacour nu bij dit genus in. Evenals in het eerste deel, worden weer bij elke soort uitvoerige gegevens vermeld omtrent de behandeling der soorten in gevangenschap. Voor de veldornitholoog misschien wel een beetje teveel, ten koste van uitvoeriger gegevens omtrent de biologie, die overigens niet wordt verwaarloosd.

De beschermer zal met verontrusting vernemen, dat van de vijf genera waarmee dit deel wordt besloten, de *Pink-headed Duck* vermoedelijk reeds is uitgestorven, de *Blue Duck* op het punt staat hetzelfde lot te ondergaan, terwijl de *Freckled Duck* waarschijnlijk uiterst zeldzaam is.

K. Z.

Jean Delacour: *The Waterfowl of the World*, Volume II, the Dabbling Ducks. Uitg. Country Life Ltd., London, 1956. Prijs 6 guineas.

The Ornithologists' Guide

Onder redactie van generaal-majoor H. P. W. Hutson heeft de British Ornithologists' Union een gids voor vogelstudie uitgegeven: *The Ornithologists' Guide*, waarvan de ondertitel: *Especially for Overseas*, weliswaar vooral slaat op veraf gelegen delen van het Britse gemeenbest, doch waarmee ook vele Nederlandse vogelaars hun voordeel kunnen doen. Een respectabel aantal deskundigen heeft meegewerkt aan de totstandkoming van dit boekwerk, dat kan worden beschouwd als een voortreffelijke handleiding voor wie wat dieper op welk onderdeel ook der vogelkunde wil ingaan. Vooral de secties *Study techniques* en *Some suggestions for special study* bevatten zeer nuttige adviezen.

Jammer is, dat de publikatie van het boek nogal is vertraagd, waardoor vele achterin het boek vermelde adressen en andere gegevens niet meer juist zijn. Het geheel is niettemin een publikatie, waarmee de B.O.U. eer inlegt en waarvan vooral vogelaars in afgelegen delen van het Britse rijk zullen profiteren. Maar nogmaals, ook de Nederlandse vogelaar zal er veel profijt van kunnen hebben.

K. Z.

H. P. W. Hutson (Ed.): *The Ornithologists' Guide*, Especially for Overseas. British Ornithologists' Union, z. j. (Distributed by H. F. & G. Witherby, London.) Prijs 21 sh.

De Kennemer duinen

Het zou natuurlijk erg naïef zijn om te veronderstellen, dat een directeur van het nationale park De Kennemerduinen niet anders te doen heeft, dan de hele dag in het door hem beheerde gebied rond te wandelen. Maar als deze directeur zich ertoe zet om een boek te schrijven, dat zelfs de naam van het park tot titel heeft, verwachten we toch dat hij „uit de school zal klappen". En in dat opzicht stelt het rijk (met voortreffelijke foto's en meestal vrij onbeholpen tekeningen) geïllustreerde boek van ir. E. C. M. Roderkerk ons

toch wel erg teleur. Het is beminnelijk gebabbel, dat wel heel erg aan de oppervlakte blijft en, op het gebruik van wat lokale namen na, weinig met dit speciale duinterrein te maken heeft. Terwijl er toch juist dank zij het uitstekende inventarisatiewerk van de Haarlemse Vogelwerkgroep, dr. V. Westhoff en een aantal Amsterdamse biologen reeds veel materiaal over dit gebied is verzameld, dat zich voor een deel voortreffelijk leent voor popularisatie.

Een aardige opmerking is, dat de *zilvermeeuwen* naar het duinmeer zouden komen, om zich schoon te spoelen van zeewater. Aanvechtbaar lijkt mij (voor de Kennemerduinen) de opmerking over de grote schadelijkheid van de *zilvermeeuwenkolonie*. Juist deze, vrij kleine, kolonie, zo dicht bij een rijke voedselbron als IJmuiden, lijkt mij vrij onschuldig. Met de strekking van het laatste hoofdstuk over het beheer van een dergelijk terrein kunnen wij ons wel verenigen. Jammer, dat deze theorieën in de praktijk van het beheer niet altijd worden nageleefd.

Wat dit boek erg mist is een register op de tekst. Wel staan er achterin wat namenlijsten, doch deze missen een verwijzing naar de pagina's. Onbegrijpelijk is, waarom daarachter de wetenschappelijke namen van de planten wel, achter die der dieren niet de auteursnamen worden vermeld. Beslist onaardig is, dat de tekenaar van de kaart van het park op de schutbladen geen melding maakt van het onbescheiden gebruik, dat hij heeft gemaakt van de tekeningen van mev. dr. A. Vollgraff-Roes!

Een keurig uitgegeven boek, waarin de volslagen leek veel aantrekkelijks, de iets ingewijde echter weinig nieuws zal vinden.

K. Z.

E. C. M. Roderkerk: *De Kennemer Duinen*, tussen duindoorns en kruipwilgen. N.V. Uitgeverij A. Roelofs van Goor, Meppel. z. j. Prijs f 9,75.

Leven en gewoonten der vogels

Leven en gewoonten van vogels uit alle delen der wereld worden door de Fransman Paul Barruel in vijf hoofdstukken behandeld (t.w. dagelijkse bezigheden, voortplanting, vogeltrek solitair en sociaal levende vogels, vogelpopulaties). Met kennis van zaken wordt een grote hoeveelheid wetenswaardigheden in populaire, maar verantwoorde, vorm aan de lezer voorgezet. Hieruit blijkt, dat de schrijver goed thuis is in de recente literatuur. Het zeer rijk en royaal geïllustreerde boek van kloek formaat bevat vele gegevens over recente onderzoekingen.

De vertaling is goed, ofschoon af en toe uit kleinigheden blijkt dat het boek niet door ornithologen is vertaald. De nieuwe spelling is ver doorgevoerd. Naar mijn smaak konden wat meer Latijnse namen vertaald worden.

De keuze van de opgenomen foto's blijkt bijzonder zorgvuldig te zijn geschied. Barruel schreef niet alleen de tekst, maar maakte als dieren-schilder ook de gekleurde illustraties. De teksten van de gekleurde platen had ik liever op de achterzijde daarvan vermeld willen zien, inplaats van een lijst achterin het boek.

Eén van de weinige populaire boeken die ik met een gerust hart kan aanbevelen.

J. T.

Leven en gewoonten der vogels, door Paul Barruel. Vertaald door dr. B. Hubert en J. A. Meijer. Met 157 foto's, 16 gekl. platen (64 afb.) en 46 zwart-wit tekeningen. H. J. W. Bechts Uitg. Mij. N.V., Amsterdam. Prijs f 35,—.